

Ordun, G. & Akün, F. A. (2018). "Kişilik ve Duygusal Zekâ: Y Kuşağıyla İlgili Bir Araştırma", R&S - Research Studies Anatolia Journal, Vol:1, Issue:2; pp: 376-384

Anahtar Kelimeler: Kişilik, Duygusal Zekâ, Y Kuşağı

Keywords: Personality, Emotional Intelligence, Y Generation

Makale Türü: Araştırma Makalesi

KİŞİLİK VE DUYGUSAL ZEKÂ: Y KUŞAĞIYLA İLGİLİ BİR ARAŞTIRMA*

Personality and Emotional Intelligence: A Research on Y Generation

Doç. Dr. Güven ORDUN

İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, gordun@istanbul.edu.tr İstanbul/Türkiye

Ar. Gör. F. Aslı AKÜN

İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi, asli.akun@istanbul.edu.tr İstanbul/Türkiye

Makale Geliş Tarihi
03.07.2018

Revize Tarihi
25.07.2018

Yayınlanma Tarihi
30.07.2018

ÖZ

Araştırmanın amacı Y kuşağının çeşitli özelliklerini anlamaktır. Araştırmanın örneklemini İstanbul'daki çeşitli devlet üniversitelerinden kolayda örneklemeyle 237 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada, Costa & McCrea'nın Beş Büyük Kişilik Envanterinden geliştirilen Johnson'un (2014)'un 120 maddelik formu, Wong & Law'ın duygusal zekâ ölçeği (2002) ve Rogers'ın Q sort ölçeği (1961) kullanılmıştır. Sonuçlar duygusal zekâ ile kişilik özellikleri arasında istatistiki anlamlı ilişkiler olduğunu ortaya koymuştur. Duyguların etkili kullanımı sorumlulukla olumlu korelasyon ve duyguların düzenlenmesi nevroitiklik ile olumsuz korelasyon göstermiştir ve diğer korelasyonlara göre daha güçlüdür. Duygusal zekanın tüm boyutlarıyla anlamlı ve olumlu korelasyona sahip olan kişilik boyutları dışı dönüklük ve açıklık/deneyime açıklık olarak bulunmuştur. Kişilik özelliklerinin duygusal zekâ üzerindeki etkilerini anlamak için yapılan regresyon analizlerinde, duyguların düzenlenmesi ve etkili kullanılmasında etkilerin istatistiki olarak daha güçlü olduğu bulunmuştur. Duygusal zekanın bu yönlerinin etkili performans göstermeyle ilişkili olduğu gerekli olarak dikkate alındığında, bu çalışma iki boyuta etki eden kişilik özelliklerini bularak katkı sağlamıştır. Ayrıca, Y kuşağına Rogers'ın Q sort ölçeği kullanılarak kendilerine yönelik algıları sorulmuştur. Bulgulara göre, Y kuşağı kendisini olumlu özelliklerde daha iyi, olumsuz özellikleri daha az puanlamıştır.

ABSTRACT

The aim of the research is to understand attributes of Y generation. The sample of the research consists of 237 people with convenience sampling from various state universities in Istanbul. In the research, 120 item personality inventory that was developed by Johnson (2014) deriving from Costa and McCrea's Five Factor Personality Inventory, Wong and Law's Emotional Intelligence scale (2002) and Rogers' Q sort scale (1961) were used. The results revealed that there are statistically significant relations between emotional intelligence and personality traits. Effective use of emotions had a positive correlation with conscientiousness and regulating emotions had a negative correlation with neuroticism and they were stronger than other correlations. Personality traits that have statistically significant and positive correlations with all dimensions of emotional intelligence were found to be extraversion and openness/openness to experience. Regression analysis for understanding the effects of personality traits on emotional intelligence, the effects of personality traits on emotional intelligence were statistically stronger for regulation and effective use of emotions. Considering that these aspects of emotional intelligence are related to effective performance, this research has contributed by finding personality traits that affect these two dimensions. In addition, Y generation was asked for their self-perceptions with Rogers' Q sort measure. According to findings, they scored better in positive aspects and less in negative aspects.

1. GİRİŞ

Araştırmayla, y kuşağının kişilik özellikleri ve duygusal zekaları arasındaki ilişkiyi ve bu kuşağın kendisini nasıl tanımladığını anlamak amaçlanmaktadır.

Twenge (2009: 22) kişinin içine doğduğu kuşağın kişi üzerinde ailesi kadar etkili olabileceğini belirtmiş ve farklı bağlamlarda her kuşağın gerçekliğinin tanınmasının önemli olduğunu eklemiştir.

* IV. Asos Kongresi'nde 04.05.2018 tarihinde sunulan bildirinin genişletilmiş tam metnidir.

Kişilik yıllar boyu çalışılmış ve konuyla ilgili çeşitli teoriler ortaya konulmuştur. Ewen (2010: 1-470)'ın belirttiği üzere psikodinamik teoriler bilinçaltının kişiliğin gelişimindeki etkisini, insancıl teoriler insanın olumlu doğasını ve kendini gerçekleştirme sürecinin kişiliğin gelişimi üzerindeki etkisini, özellik teorileri kişiliğin tutarlılık gösteren davranış örüntüleriyle ilgisini, davranışsal teoriler çevrenin ve öğrenmenin etkisini ve bilişsel teoriler de zihinsel süreçlerin etkisinin önemini ortaya koymuştur. Bu yaklaşımlar bazı ortak temalara sahip olsa da farklı yönlerle bu temaları açıklamakta ve birbirlerini tamamlamaktadır. Bu araştırmada özellikler yaklaşımından ve insancıl yaklaşımın önemli isimlerinden Rogers'ın Q-sort testinden yararlanılmıştır. Ayrıca, kuşağın etkisinin özelliklerine bakılacağı için davranışsal yaklaşımın ve ölçülmemiş olsa da sonraki araştırmalarda incelenebilecek psikodinamik ve bilişsel yaklaşımın etkileri de vardır. Goleman (1998: 33) duygusal zekanın, bilişsel zekanın çalışmasını desteklediğini ve etkili performans göstermeyi sağladığını ortaya koymuştur.

2. Y KUŞAĞI

Her kuşağın kendi zamanlarının sosyal, siyasi ve ekonomik olaylarına bağlı olarak farklı özellikleri ortaya çıkar. Alanyazında kabul edilen dört kuşak ve özelliklerini Zemke vd. (2000) belirtmiştir. Buna göre, 1920 ile 1945 arası doğan Gazi (Veterans) kuşağında savaş etkileri, 1946 ile 1964 arası doğan Bebek Patlaması (baby boomers) kuşağında insan hakları hareketleri, 1965 ile 1980 yılları arasında doğan X kuşağında küreselleşen endüstri ya da 1981 ile 2000 yılları arasında doğan Y kuşağında teknoloji kullanımının artışı ve farklı kültürlerle birarada yaşamının etkileri örnek verilebilir. (Zemke vd. 2000: 1-17). Y kuşağı hakkında alanyazını tarandığında, farklı kıta ya da bölgelerde araştırılan farklı konular görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde sosyal medya (Nusair vd., 2013: 458), tüketim (Wolf vd., 2005: 186); Avrupa'da kimlik (Mihelcea vd. 2013: 61), iletişim ve çokdillilik (Sundberg, 2013: 205); Asya'da müzakere (Vieregge ve Quick, 2010: 313) ve kariyer yönetimi (Kong vd., 2015: 147); Avustralya'da turizm (Gardiner vd., 2014:705) ve Afrika'da cep telefonu (Dlodlo ve Mahlangu, 2013: 874)'dur.

3. KİŞİLİK

Özellikler yaklaşımıyla ilişkili olarak, beş boyuttan oluşan Büyük Beş; dışadönüklük, uyum, sorumluluk, duygusal denge ve açıklık/deneyime açıklık çeşitli kültürlerde geçerli ve güvenilir kabul edilmiştir. Bu boyutlar tutarlı düşünce, duygu ve davranış örüntüleri göstermektedir (McCrae, 2002: 2). Her beş işlev alanı ya da alt küme özelliklerin kombinasyonu için altı alt düzey özelliği ölçen gözden geçirilmiş Neo kişilik envanteri yaygın olarak kullanılır (Costa & McCrae, 1995: 21). Dışa dönüklük, son derece aktif, sosyal ve olumlu duygulara sahip olmayı tanımlar. Açıklık/deneyime açıklık, kendini entellektüel yollarla geliştirme ve yeni fikirler, olaylar, insanlar, vb. deneyimleme eğilimini temsil eder. Uyum, nazik ve yardımcı davranışı tanımlar. Sorumluluk, kararlılık, öz kontrol ve başarı yönelimi ile ilişkilidir. Nevrotiklik, gerginlik ve öfke tanımlanabilir (Furnham vd. 2003: 577-578).

4. DUYGUSAL ZEKA

Hughes & Terrell (2007)'in kitabında anlattığı üzere insanlar genellikle zevke yönelme, acıdan kaçma, engellere karşı hareket etme ve odaklanma yani durma arasında karar verirler. Durmanın tavşanların hayatta kalma taktiklerinden olduğu, insanların ise bunu meditasyon ve odaklanma çalışmalarıyla geliştirebileceği ve duygusal zeka ile ilişkili olduğu belirtilmiştir (Hughes ve Terrell, 2007: 29-30).

Deutschendorf (2009) duygusal zeka araştırmalarının tarihsel arka planını anlatmıştır. Buna göre; araştırmacılar zeka türleri üzerinde 1900'lerden beri çalışmaktadır. BarOn alanda ilk geçerli testlerden birini geliştirmiştir. 1990'da John Mayer, Peter Salovey ve David Caruso yeteneğe dayalı duygusal zekâ testini geliştirmiştir. 1995'te Daniel Goleman halkın ilgisini çeken duygusal zekâ kitabını yayınlamıştır. 1998'de Goleman kavramın başarısını ve anlaşılabilirliğini güçlendiren işyerinde duygusal zekaya ilişkin ikinci kitabını yayınlamıştır. (Deutschendorf, 2009: 10-25). Goleman (1998: 13)'ın kitabında belirttiği üzere duygusal zeka duyguları anlamak ve etkili değerlendirmekle ilgili olup kişinin sadece başkalarının ya da sadece kendi isteklerine göre davranması anlamına gelmemektedir.

5. YÖNTEM

Kişilik ve duygusal zeka arasındaki ilişkileri inceleyen araştırmalar (Ghiabi & Besharat, 2011:416) olsa da, bu araştırma kavramları farklı örnekleme farklı sorularla ölçmüştür. Araştırmanın hipotezleri, kişilik özellikleri ile duygusal zeka boyutları arasında ilişki olduğu ve kişilik özelliklerinin duygusal zeka boyutlarını etkilediği yönündedir. Araştırmanın örnekleme, İstanbul'daki çeşitli devlet üniversitelerinden kolayda örnekleme ile 237 Y kuşağı oluşturmaktadır. İstanbul kozmopolit bir

yapıya sahip olduğu için, üniversiteler için bir ölçüde temsil edici numune alınmıştır. Bu araştırmada, Wong & Law'ın Duygusal Zeka Ölçeği (WLEIS) (2002: 270-271) kullanılmıştır.

Bulgulardan önce, ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik sonuçları (Gürbüz ve Şahin, 2016: 307-329) sunulacaktır. Buna göre; Kaiser-Meyer-Olkin değeriyle (KMO=.70) duygusal zekanın örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Bartlett küresellik test değerinin (BKT=1084.12, $p<.01$) anlamlı olması, maddeler arası korelasyonların faktör analizi için uygun olduğu ortaya koymuştur. Keşfedici faktör analizinde özdeğerler 1'den büyük olacak şekilde dört boyutlu yapıyı ortaya koyduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, duygusal zekanın Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .71 olarak bulunmuş olup ölçeğin güvenilirliğinin yeterli olduğunu göstermektedir. Costa & McCrea'nın NEO-PI-R (1992)'ndan yola çıkarak Goldberg tarafından geliştirilen IPIP-NEO'nun Johnson tarafından düzenlenen 120 maddelik formu (Johnson, 2014: 78-83) kullanılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin değeriyle (KMO=.70) örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu tespit edilmiştir. Bartlett küresellik test değerinin (BKT=17185.31, $P<.01$) anlamlı olması, maddeler arası korelasyonların faktör analizi için uygun olduğunu ortaya koymuştur. Keşfedici faktör analizinde özdeğerler 1'den büyük olacak şekilde beş boyutlu yapıyı ortaya koyduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, kişiliğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı .82 olarak bulunmuş olup ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir. Son olarak, danışmanlık süreçlerinde bilişsel, psikodinamik, davranışsal vb. çeşitli yaklaşımlardan insancıl yaklaşımın iyi bilinen isimlerinden Rogers'ın (Ewen, 2010: 200) algılanan ve ideal benlik arasındaki ilişkiyi anlamak üzerine kendini değerlendirmeyi ölçen Q Sort testi kullanılmıştır. Ölçek boyutlarının ortalama puanları ve korelasyon ve regresyon değerleri bulgular kısmında sunulmuştur.

6. BULGULAR

Tablo 1'de duygusal zekâ boyutlarının ortalama puanları ve standart sapma değerleri belirtilmektedir.

Tablo 1. *Duygusal Zeka Boyutları için Ortalama Puan ve Standart Sapma Değerleri*

Duygusal Zeka Boyutları	Ortalama	Standart Sapma
Kendi Duygularını Değerlendirme	3,71	0,71
Başkalarının Duygularını Değerlendirme	3,72	0,68
Duygularını Düzenleme	3,37	0,86
Duygularını Kullanma	3,58	0,71

Buna göre, kendi duygularını değerlendirme ve başkalarının duygularını değerlendirme en yüksek ortalama değerlere sahiptir. Kendi duygularını değerlendirme kendi duygularını farkında olmak, başkalarının duygularını değerlendirme başkalarınınkini anlamakla ilişkilidir. Duygularını düzenlemek, zorlayıcı talepler tarafından sürülmek yerine yatıştırmak ve rahatlatmak ve duygularını kullanmak ise etkili davranışları göstermektir (Wong & Law, 2002: 271). Y kuşağının kendini puanladığı en az ortalamaya sahip boyut duyguların düzenlenmesidir.

Tablo 2'de Beş Büyük Kişilik özelliği için ortalama ve standart sapma değerleri belirtilmektedir.

Tablo 2. *Beş Büyük Kişilik Özellikleri için Ortalama ve Standart Sapma Değerleri*

Beş Büyük Kişilik Özellikleri	Ortalama	Standart Sapma
Nevrotiklik	2,78	0,50
Dışadönüklük	3,46	0,44
Açıklık/Deneyime Açıklık	3,57	0,45
Uyum	3,42	0,46
Sorumluluk	3,51	0,52

Buna göre, nevroitiklik olumsuz duygulanım, dışadönüklük sosyal hareketlilik, açıklık/deneyime açıklık yeni ve yabancı olana ilgi, uyum güvenme ve sorumluluk başarı yönelimi ile ilişkilidir (McCrae & Costa, 1989: 23-24). Tabloda görüldüğü üzere Y kuşağının özelliklerini değerlendirmesinde ortalaması en fazla açıklık/deneyime açıklık ve en az nevroitiklik bulunmuştur.

Tablo 3'te beş büyük kişilik özelliğinin alt boyutlarının ortalama ve standart sapma değerleri belirtilmektedir.

Tablo 3. Beş Büyük Kişilik Özellik ve Alt Özelliklerinin Ortalama ve Std. Sapma Değerleri

Özellikler	Alt Özellikler	Ortalama	Std. Sapma
Nevrotiklik	Endişe	3.07	0.85
	Kızgınlık	3.08	0.97
	Depresyon	2.44	0.71
	Öz Bilinç	2.72	0.67
	Olumlu ve Olumsuz Aşırılık	2.76	0.73
	Kırılganlık	2.56	0.77
Dışadönüklük	Arkadaşlık	3.50	0.67
	Sokulgan/Topluluk Seven	3.03	0.87
	İddialı/Kendini Ortaya Koyan	3.73	0.61
	Hareketli	3.28	0.70
	Heyecanlı	3.39	0.80
	Neşe	3.79	0.72
Açıklık/Deneyime Açıklık	Hayal Gücü	3.96	0.77
	Sanatsal	3.63	0.77
	Duygusalılık	3.82	0.63
	Maceracı	3.16	0.69
	İdrak	3.63	0.79
	Özgürlükçülük	3.18	0.68
Uyum	Güven	3.28	0.86
	Ahlak	3.78	0.87
	Fedakarlık	3.96	0.65
	İşbirliği	3.13	0.75
	Mütevazı	2.60	0.65
	Sempati	3.74	0.73
Sorumluluk	Etki	3.74	0.64
	Düzen	3.23	0.95
	Saygı/Göreve Saygı	3.97	0.65
	Başarı	3.47	0.75
	Disiplin	3.30	0.70
	Dikkat/Tedbir	3.32	0.82

Tablo 3'te görüldüğü üzere, endişe ve kızgınlık ortalamadan fazla olsa da nevroitiklik altındaki diğer alt boyutlar toplam nevroitiklik ortalamasından azdır. Depresyon en az ortalama puanı göstermiştir. Endişe en kötü ihtimali düşünmek, telaş ve strese dayanıklılık gösterememekle, kızgınlık rahatsızlığa yönelik dayanıklılık gösterememek ve asabiyeti tutmakla ve depresyon ise kendinden hoşnutsuzlukla tanımlanabilir (Johnson, 2014: 81). Dışadönüklük boyutunda neşe en çok, sokulganlık/topluluksevenlik en az ortalama puanlara sahiptir. Sevinç yaymak ve aydınlık ve parlak bakış açısıyla yaşamı sevmek neşeyi ve sokulganlık/topluluksevenlik ise kalabalığı ve sosyal birleşmelerde herkesle konuşmayı tercih etmekle tanımlanabilir (Johnson, 2014: 81). Açıklık/deneyime açıklık boyutunda hayal gücü en fazla ve maceracılık en az ortalama puanı göstermiştir. Değişik düşünceler hayal gücünü, değişim ve çeşitlilik yönelimi maceracılığı tanımlar (Johnson, 2014: 81-82). Uyum boyutunda, fedakârlık en çok ve tevazu en az ortalama puanı göstermiştir. Tevazuun az çıkması üstünlüklerine inanmaları ve başkaları tarafından kendini beğenmiş ve mağrur olarak düşünölmeleriyle, fedakârlık ise başkalarına yardım etmek için ilgilenmeleriyle tanımlanabilir (Johnson, 2014: 82). Sorumluluk boyutunda, saygı/göreve saygı en çok, düzen en az ortalama puanı göstermiştir. Saygı/göreve saygı, doğru, kural ve sözlere bağlılık/vefa göstermekle, düzen ise her şeyi yerine yerleştirmek ve düzeltmekle tanımlanabilir (Johnson, 2014: 82-83). Son olarak, tüm alt boyutlarda saygı/göreve saygı en çok, depresyon en az ortalama puanlara sahiptir.

Tablo 4'te duygusal zekâ ile beş büyük kişilik özelliği arasındaki korelasyon analizi bulguları belirtilmektedir.

Tablo 4. Duygusal Zekâ ile Beş Büyük Kişilik Özelliği Arasındaki Korelasyon Analizleri

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Kendi Duygularını Değerlendirme	1								
2. Başkalarının Duygularını Değerlendirme	.333**	1							
3. Duygularını Düzenleme	.054	.050	1						
4. Duyguların Etkili Kullanımı	.157*	.162*	.232**	1					
5. Nevrotiklik	-.115	.049	-.451**	-.216**	1				
6. Dışadönüklük	.252**	.236**	.164*	.255**	-.304**	1			
7. Açıklık/Deneyime açıklık	.204**	.170**	.152*	.144*	-.190**	.330**	1		
8. Uyum	-.005	.130*	.323**	.053	-.107	.037	.370**	1	
9. Sorumluluk	.074	.167*	.334**	.595**	-.351**	.194**	.308**	.389**	1

** . Korelasyon .01 düzeyinde anlamlıdır (2 yönlü)

* . Korelasyon .05 düzeyinde anlamlıdır (2 yönlü)

Tablo 4'te korelasyon analizleri (Gürbüz ve Şahin, 2016: 263-305), en güçlü ilişkilerden birinin duyguların etkili kullanılması ile sorumluluk arasında olduğunu ortaya koymaktadır ($r=.60$, $p<.01$). Etki, düzen, göreve saygı, başarı ve tedbir, duygularını meşgul etmek ve çalıştırmakla anlamlı ilgilidir. Bir diğer daha az güçlü, ters yönlü ve anlamlı korelasyon duyguların düzenlenmesi ve nevroitiklikle ilişkilidir ($r=-.45$, $p<.01$). Buna göre, endişe, kızgınlık, depresyon, öz bilinç, olumlu ve olumsuz aşırılık ve kırılabilirlik duygularını ayarlamakla olumsuz ilişkilidir.

Kendi duygularını değerlendirmenin dışadönüklükle ($r=.25$, $p<.01$) ve açıklıkla/deneyime açıklıkla ($r=.20$, $p<.01$) olumlu korelasyonları daha az güçlü korelasyonlardır. Başkalarının duygularını değerlendirme dışadönüklükle ($r=.24$, $p<.01$), açıklıkla/deneyime açıklıkla ($r=.17$, $p<.01$), uyumla ($r=.13$, $p<.05$) ve sorumlulukla ($r=.17$, $p<.05$) olumlu korelasyon göstermektedir. Duyguların düzenlenmesi ise dışadönüklükle ($r=.16$, $p<.05$), açıklıkla/deneyime açıklıkla ($r=.15$, $p<.05$), uyumla ($r=.32$, $p<.01$) ve sorumlulukla ($r=.33$, $p<.01$) olumlu korelasyon göstermektedir. Duyguların etkili kullanımı da nevroitiklik ($r=-.22$, $p<.01$) ile olumsuz, dışadönüklük ($r=.26$, $p<.01$) ve açıklık/deneyime açıklık ($r=.14$, $p<.05$) ile olumlu korelasyon göstermektedir.

Duygusal zekanın tüm boyutlarıyla anlamlı ve olumlu korelasyona sahip olan kişilik boyutları dışadönüklük ve açıklık/deneyime açıklık olarak bulunmuştur. Arkadaşlık, sokulganlık/topluluk seven, iddialı/kendini ortaya koyan, hareketli, heyecanlı, neşeli kişilerin (dışadönük) ve hayal gücü olan, sanatsal, duygusal, maceracı, idrakli ve özgürlükçü kişilerin (açık/deneyime açık) özellikleri, duyguları değerlendirme, süreçte ve sonuçta etkili yapılandırma çabalarıyla anlamlı ilgilidir.

Tablo 5, 6, 7 ve 8'de beş büyük kişilik özelliğinin duygusal zekâ boyutları üzerindeki etkilerini anlamak için regresyon analizleri ve sonuçları (Gürbüz ve Şahin, 2016: 263-305) sunulmaktadır. Tablo 5'te beş büyük kişilik özelliğinin duygusal zekâ boyutlarından kendi duygularını değerlendirme üzerindeki etkisini anlamak için yapılan regresyon analizi bulguları belirtilmektedir.

Tablo 5. Regresyon Analiziyle Beş Büyük Kişilik Özelliğinin Kendi Duygularını Değerlendirme Üzerindeki Etkileri

Model Özeti			ANOVA		
R	R ²	Düzeltilmiş R ²	F	Anlamlılık	
.305	.093	.073	4.606	.001	
Korelasyonlar					
Standart Olmayan Katsayılar			Standart Katsayılar		
	B	Std. Sapma	β	t	Anlamlılık
Sabit Değer	.027	.063		.427	.670
Nevrotiklik	-.044	.070	-.044	-.626	.532
Dışadönüklük	.195	.070	.196	2.788	.006
Açıklık/Deneyime Açıklık	.156	.073	.157	2.140	.033
Uyum	-.082	.072	-.083	-1.136	.257
Sorumluluk	.033	.074	.032	.439	.661

Yapılan ilk regresyon analizi sonucunu gösteren Tablo 5'e göre, beş büyük kişilik özelliğinden kendi duygularını değerlendirmedeki değişimin %7'sini (Düzeltilmiş R²) dışadönüklük ($\beta=.196$, $p<.10$) ve deneyime açıklık ($\beta=.157$, $p<.05$) anlamlı olarak açıklamaktadır [$F=4.606$, $p<.10$]. Bir diğer deyişle, sosyalliği isteyen (dışadönük) ve farklı olanla ilgili (açık/deneyime açık) kişilerin kendi duygularını daha fazla tanıyabileceğini anlayabiliriz.

Tablo 6'da beş büyük kişilik özelliğinin duygusal zekâ boyutlarından başkalarının duygularını değerlendirme üzerindeki etkisini anlamak için yapılan regresyon analizi bulguları belirtilmektedir.

Tablo 6. Regresyon Analiziyle Beş Büyük Kişilik Özelliğinin Başkalarının Duygularını Değerlendirme Üzerindeki Etkileri

Model Özeti			ANOVA		
R	R ²	Düzeltilmiş R ²	F	Anlamlılık	
.333	.111	.091	5.594	.000	
Korelasyonlar					
Standart Olmayan Katsayılar			Standart Katsayılar		
	B	Std. Sapma	β	t	Anlamlılık
Sabit Değer	.000	.064		.003	.997
Nevrotiklik	.189	.070	.188	2.711	.007
Dışadönüklük	.246	.070	.243	3.506	.001
Açıklık/Deneyime Açıklık	.061	.073	.060	.827	.409
Uyum	.064	.072	.064	.888	.375
Sorumluluk	.150	.075	.147	2.008	.046

Yapılan ikinci regresyon analizi sonucunu gösteren Tablo 6'ya göre, beş büyük kişilik özelliğinden kendi duygularını değerlendirmedeki değişimin %9'u (Düzeltilmiş R²) nevroitiklik ($\beta=.188$, $p<.10$), dışadönüklük ($\beta=.243$, $p<.10$) ve sorumluluk ($\beta=.147$, $p<.05$) anlamlı olarak açıklamaktadır [$F=5.594$, $p<.001$]. Bir diğer deyişle, çevreye hassas olan (nevroitik), sosyal temas yoğunluğu içinde (dışadönük) ve çevre görevlerle bütünlüğe önem veren (sorumlu) kişilerin, başkalarının duygularını daha fazla tanıyabileceğini anlayabiliriz. Akla gelebilecek bir soru, başkalarının sorunlarına üzülme ve ne zaman sorun yaşansa hazır olmakla ilişkili uyumun neden başkalarının duygularını anlamayı istatistiksel etkili olarak açıklamadığıdır. Bunun empatiden çok sempatiklikle (Johnson, 2014: 82) ilgili olarak ölçülmesinden kaynaklanabilir.

Tablo 7'de beş büyük kişilik özelliğinin duygusal zekâ boyutlarından duygularını düzenleme üzerindeki etkisini anlamak için yapılan regresyon analizi bulguları belirtilmektedir.

Tablo 7. Regresyon Analiziyle Beş Büyük Kişilik Özelliğinin Duygularını Düzenleme Üzerindeki Etkisi

Model Özeti			ANOVA		
R	R ²	Düzeltilmiş R ²	F	Anlamlılık	
.538	.290	.274	18.288	.000	
Korelasyonlar					
Standart Olmayan Katsayılar			Standart Katsayılar		
	B	Std. Sapma	β	t	Anlamlılık
Sabit Değer	.000	.056		.003	.998
Nevrotiklik	-.384	.062	-.384	-6.211	.000
Dışadönüklük	.042	.062	.042	.670	.504
Açıklık/Deneyime Açıklık	-.074	.065	-.074	-1.145	.253
Uyum	.272	.064	.273	4.246	.000
Sorumluluk	.103	.066	.102	1.559	.120

Yapılan üçüncü regresyon analizi sonucunu gösteren Tablo 7'ye göre, beş büyük kişilik özelliğinden duygularını düzenlemedeki değişimin %27'sini (Düzeltilmiş R²) nevroitiklik (β=-.384, p<.001) ve uyum (β=.273, p<.001) anlamlı olarak açıklamaktadır [F=18.288, p<.001]. Bir diğer deyişle, sorunların altından kalktığı düşünün (nevroitiklik azaldıkça) ve destek olabilen (uyum) kişilerin duygularını daha fazla düzenleyebileceğini anlayabiliriz.

Tablo 8'de beş büyük kişilik özelliğinin duygusal zekâ boyutlarından duygularını etkili kullanma üzerindeki etkisini anlamak için yapılan regresyon analizi bulguları belirtilmektedir.

Tablo 8. Regresyon Analiziyle Beş Büyük Kişilik Özelliğinin Duygularını Etkili Kullanma Üzerindeki Etkisi

Model Özeti			ANOVA		
R	R ²	Düzeltilmiş R ²	F	Anlamlılık	
.653	.426	.413	33.278	.000	
Korelasyonlar					
Standart Olmayan Katsayılar			Standart Katsayılar		
	B	Std. Sapma	β	t	Anlamlılık
Sabit Değer	.003	.051		.062	.951
Nevrotiklik	.031	.056	.031	.561	.575
Dışadönüklük	.165	.056	.163	2.920	.004
Açıklık/Deneyime Açıklık	-.038	.059	-.038	-.655	.513
Uyum	-.190	.058	-.189	11.433	.001
Sorumluluk	.684	.060	.672	-3.266	.000

Yapılan dördüncü regresyon analizi sonucunu gösteren Tablo 8'e göre, beş büyük kişilik özelliğinden duygularını etkili kullanmadaki değişimin %41'ini (Düzeltilmiş R²) dışadönüklük (β =.163, p<.01), uyum (β=-.189, p<.01) ve sorumluluk (β=.672, p<.001) anlamlı olarak açıklamaktadır [F=33.278, p<.001]. Bir diğer deyişle, sosyal hareketli (dışadönük) ve üstlendikleri için çalışan (sorumlu) kişilerin duygularını etkili değerlendirdiğini ancak kendinden verenlerin (uyum) duygularını daha az etkili kullandığını anlayabiliriz.

Tablo 9'da Rogers'ın kendini değerlendirme envanterindeki özelliklerin ortalama, standart sapma değerleri ve sıralamalarıyla ilgili bulgular belirtilmektedir.

Tablo 9. Rogers Kendini Değerlendirme Envanterinin Sonuçları

Sıfat	Ortalama	Std. Sapma	Sıralama	Sıfat	Ortalama	Std. Sapma	Sıralama
Tedirgin	3.03	1.14	18	İyimser	3.77	1.09	7
Çekici	3.24	1.15	14	Düzenli	3.70	1.13	8
Dikkatsiz	3.09	1.44	16	Dışadönük	4.06	0.88	2
Depresif	2.53	1.24	21	Yalın	3.62	1.19	9
Dürüst Olmayan	2.19	1.25	23	Rahat	3.91	1.16	6
Enerjik	4.00	0.94	5	Üzgün	2.65	1.16	20
Komik/Eğlenceli	3.54	1.21	11	Ciddi	3.41	1.10	13
Mutlu	3.54	1.20	11	Utangaç	3.16	1.35	15
Dürüst	4.24	0.78	1	Özensiz	3.01	1.34	19
Zeki	4.05	0.87	3	Güçlü	3.61	1.03	10
Kibar/Nazik	4.03	0.94	4	Yardım Etmeyen	1.95	1.16	24
Tembel	3.07	1.35	17	Zayıf	2.24	1.17	22

Rogers'ın kendini değerlendirme envanterinde, dürüstlük en çok ortalama puanı, yardım etmeyen en az ortalama puanı almıştır. Rogers'ın Q-sort listesindeki ortalama puanlarına bağlı olarak olumlu özelliklerin olumsuz özelliklerden daha fazla tanımlandığı bulunmuştur.

7. SONUÇLAR

Y kuşağında kendinin ve başkalarının duygularını anlama, düzenleme ve etkili kullanma ile anlamlı ve olumlu ilişkili olan kişilik özelliklerinin dışadönüklük ve açıklık/deneyime açıklık olduğu ortaya çıkmıştır. Dışadönüklük ve açıklığın kendi duygularını değerlendirme üzerinde; nevroitiklik, dışadönüklük ve sorumluluğun ise başkalarının duygularını değerlendirmede istatistiki anlamlı etkili olduğu bulunmuştur. Nevrotiklik ve uyumun duyguların düzenlenmesinde; dışadönüklük, uyum ve sorumluluğun duyguların etkili kullanılmasında istatistiki anlamlı etkili olduğu bulunmuştur. Rogers'ın Q-sort listesinde olumlu özellikler olumsuz özelliklerden daha fazla vurgulanmıştır. Performanslarında etkili olabilecek bu özelliklerin (Landy ve Conte, 2007: 93-113), istihdamlarında performanslarını nasıl etkilediğiyle ilgili çalışanlarla yapılacak araştırmalar da anlamlı olabilir.

Y kuşağıyla ilgili daha önceki araştırmamızda (Ordun ve Akün, 2017) kişinin istek ve davranışlarının kişinin kendine, iş ve ilişkilerine yönelik yeterlilik algısını ve inancını etkilediği ve duygusal etkileşimleri anlama ve etkili yönetebilmenin istek, davranışlar ve yeterlilik algısı ve inancı üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır. Bu araştırmanın sonucunda ise, kişinin içine doğduğu ve yetiştiği kuşağın özellikleriyle kendi özelliklerini tanımasının kişinin hayata duygusal hazırlığı için önemli olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

- Costa, P.T. Jr. & McCrae, R.R. (1995). Domains and Facets: Hierarchical Personality Assessment Using the Revised NEO Personality Inventory. *Journal of Personality Assessment*, 64 (1), 21-50.
- Deutschendorf, H. (2009). The Other Kind of Smart: Simple Ways to Boost Your Emotional Intelligence for Greater Personal Effectiveness and Success. American Management Association, 1-219.
- Dlodlo, N. & Mahlangu, H. B. (2013). Using Mobile Devices for Recreation among the Millennial Generation. *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*, 19 (4: 2), 874-890.
- Ewen, R. B. (2010). An Introduction to Theories of Personality. 7th Edition, Psychology Press, 1-470.
- Furnham, A., Moutafi, J. & Crump, J. (2003) The Relationship between the Revised NeoPersonality Inventory and the Myers-Briggs Type Indicator. *Social Behavior and Personality*, 31 (6), 577-584. Doi: 10.2224/sbp.2003.31.6.577.
- Gardiner, S., Grace, D. & King, C. (2014). The Generation Effect: The Future of Domestic Tourism in Australia. *Journal of Travel Research*, 53 (6), 705-720, Doi: 10.1177/0047287514530810.
- Ghiabi, B. & Besharat, M. A. (2011). An Investigation of the Relationship between Personality Dimensions and Emotional Intelligence. *Procedia Social and Behavior Sciences, Elsevier*, 30 (416-420), Doi:10.1016/j.sbspro.2011.10.082.

- Goleman, D. (1998). *İsbasında Duygusal Zekâ*. 3. Basım. Varlık Yayınları, 1-447.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2016). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, 3. Basım, 1-472.
- Hughes, M. & Terrell, J.M. (2007). *The Emotionally Intelligent Team: Understanding and Developing the Behaviors of Success*, 1-226.
- Johnson, J. A. (2014). Measuring Thirty Facets of the Five Factor Model with a 120-Item Public Domain Inventory: Development of the IPIP-NEO-120. *Journal of Research in Personality*, 51, 78-89. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jrp.2014.05.003>.
- Kong, H., Wang, S. & Fu, X. (2015). Meeting Career Expectation: Can It Enhance Job Satisfaction of Generation Y? *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 27 (1), 147-168.
- Landy, F. J. & Conte, J. M. (2007). *Work in the 21st Century. An Introduction to Industrial and Organizational Psychology*. Blackwell Publishing. 2nd Edition, 2-621.
- Libbrecht, N., Lievens, F. & Schollaert, E. (2010). Measurement Equivalence of the Wong and Law Emotional Intelligence Scale Across Self and Other Ratings. *Educational and Psychological Measurement*, 70 (6), 1007-1020. Doi: 10.1177/0013164410378090.
- McCrae, R. R. (2002). Cross Cultural Research on the Five-Factor Model of Personality. *Cross Cultural Research on the Five-Factor Model of Personality. Online Readings in Psychology and Culture*, 4 (4), 1-12. <http://dx.doi.org/10.9707/2307-0919.1038>.
- McCrae, R. R. & Costa, Jr, P. T. (1989). Reinterpreting the Myers-Briggs Type Indicator from the Perspective of the Five-Factor Model of Personality. *Journal of Personality*, 57 (1), 17-40.
- Mihelcea, A., Săvulescu, R., & Vitelar, A. (2013). Generation Y: Between a Civic and a Cultural European Identity. *Romanian Journal of Communication and Public Relations*, 15, 2 (29), 61-75.
- Nusair, K. K., Bilgihan, A., Okumus, F. & Cobanoglu, C. (2013). Generation Y Travelers' Commitment to Online Social Network Websites. *International Journal of Tourism Reserach*, 15, 458-472.
- Ordun, G. ve Akün, A. (2017). Self Actualization, Self Efficacy and Emotional Intelligence of Undergraduate Students, *Journal of Advanced Management Science*, 5 (3), 170-175.
- A Self-Assessment Test for Congruence, Q Sort. <http://www.ryerson.ca/~glassman/Qsort.html>.
- Rogers, C. R. (1961). *On Becoming a Person. A Therapist's View of Psychotherapy*. Houghton Mifflin Company, 1-440,
- Sundberg, G. (2013). Language Policy and Multilingual Identity in Sweden Through the Lens of Generation Y. *Scandinavian Studies*, 85 (2), 205-233.
- Twenge, J. M. (2009). *Ben Nesli*. 2. Baskı. Kaknus Psikoloji, 1-384.
- Vierregge, M. & Quick, S. (2011). Cross-Cultural Negotiations Revisited. *Cross Cultural Management: An International Journal*, 18 (3), 313-326.
- Wolf, M. M., Carpenter, S. & Qenani-Petrela, E. (2005). A Comparison of X, Y, and Boomer Generation Wine Consumers in California. *Journal of Food Distribution Research* 36(1), 186-191.
- Wong, C. S. & Law, K. S. (2002). The Effects of Leader and Follower Emotional Intelligence on Performance and Attitude: An Exploratory Study. *Leadership Quarterly*, 13, 243-274.
- Zemke, R., Raines, C., & Filipczak, B. (2000). *Generations at Work. Managing the Clash of Veterans, Boomers, Xers, and Nexters in Your Workplace*. Performance Research Associates, Inc, 1-280.